

SPLAV! 1

Ke kormidlu hateman

úvodník ### Tereza Šmejkalová

Na úvod omluva: Zde by podle tradice mělo být slovo do-
savadního dlouholetého šéfredaktora. Jenže posledních
sedm let jsme ve *Splav!u* měli šéfredaktory spíše krátkoleté
(celkem čtyři), a tak se snad spokojíte alespoň se slovem
pamětníka.

Pamětníci rádi vzpomínají. Připomeňme si tedy na úvod:
Co byl a co dnes je *Splav!*? Je celkem snadné definovat,
kdo patřil do historicky první splaví redakce (1999–2003),
sdružené okolo Josefa Šlerky (její členové se dnes vesměs
věnují organizování festivalu a výchově dětí), a do druhé
redakce (2004–2007) pod vedením Jana Chromého alias
Konráda (její členové se dnes vesměs věnují jazykovědě
a výchově dětí). V dalších letech se ovšem značně zvýšila
fluktuace některých redaktorů a zároveň trvanlivost
jiných, čímž došlo k jakémusi rozmlžení redakčních
generací. „Třetí“ redakce Víta Prokopie (2008–2009)
a „čtvrtá“ Anny Buchalové (2010–2012) tak ve skuteč-
nosti sdílely řadu stejných tváří, neboť jejich hlavním
mezníkem byl kuriózní kariérní postup šéfredaktora
na místo sazeče. Obsazení obou postů je mimochodem
stále vhodné bedlivě sledovat, neboť pro přežití *Splav!u*
jsou klíčové stejnou měrou, přibližně na způsob dvojice
opat–knihovnicků v *Ecově Jménu růže*.

Rozpačitý experiment z posledních dvou ročníků, kdy byl
Splav! inzerován jako dílna, budou literární historici
zřejmě jednou počítat jako pátou redakci, ač kromě „lek-
torů“ Jana Vaňka jr. (2013) a Vratislava Kadlece (2014)
zahrnoval v zásadě pouze členy redakcí předešlých. Tato
vývojová větev se jednoznačně ukázala jako slepá – a to
nejen proto, že se do vlastní dílny nikdo nepřihlásil. *Splav!*
dílnou být prostě nemůže, protože to nedává smysl vzhle-
dem k režimu, v němž musí fungovat. Slovy loňského šéf-
redaktora, který měl původně být lektorem: „S tou dílnou
to je královina. Když jsem to tady viděl, to přece nemů-
žou chtít, aby za to někdo platil.“ Redakci nelze chápat
jako místo, kde se v čase od-do za peníze cosi vyučuje; je
to neomezený časoprostor společného utrpení a sdílené
radosti, v němž lze fungovat pouze zadarmo a z přesvěd-
čení. Mezi šéfredaktorem a jeho spolupracovníky musí
existovat určitá chemie, aby spolu chtěli trávit noci až do
rána a plodili kvalitní děti – a naopak čtivost, autenticita
a smysluplnost *Splav!u* jsou více než osobnosti vedoucího
úměrně právě kvalitě redakčních vztahů. Dílenský kolek-
tiv, sestavený uměle, takové vztahy zákonitě postrádá –
a těžko si vůbec představit lektora, který by byl ochoten
sdílet životní styl redakce a zároveň byl natolik známý,
aby do ní nalákal nějaké účastníky.

Hlavním argumentem pro dílnu byl fakt, že redakce stárne
a vymírá a dlouho se nedařilo nalézt a vychovat novou
generaci, která by nás přesluhující nahradila. *Splav!*
zřejmě nelze zrušit – nám v redakci to prostě nedá a zdá
se, že jej potřebujete i vy, čtenáři, neboť jste se vždy
rychle ozývali, jakmile neplnil některou z funkcí, jež si
s ním spojujete. Bedkr účastníka s denním programem
a jídelníčkem; sbírka názorů na festivalové dění; shrnutí,
o co jste včera přišli; zdroj rozhořčení; komunikační plat-
forma... Za sebe si myslím, že *Splav!* musí být především
hravý a drzý, jinak to není on. Že má reagovat na téma
a náplň festivalu nejen obsahem, ale i formou. Že má
být takový, aby jej redaktory bavilo psát, protože jen
tak jej budou čtenáři opravdu chtít číst – třebaže s ním
nemusejí vždy souhlasit a může jim v něm leccos chybět
či přebývat. Doufám, že tomu tak bude i nadále, neboť
nyní mohu konečně s radostí oznámit, že nová krev se
našla – a ani tu výchovu již nepotřebuje.

Prapor revoluce přebírá Jiří Feryna. Jeho dědictví: sva-
zek klíčů (od redakce je ten malý hranatý); varná kon-
vice s rozbitým termostatem; tiskárna, která už jen ske-
nuje; krabice látkových písmenek; desatero redaktora
s dlouholetou sbírkou zkušeností a poznámek (Solnice,
sokolovna, Alfred Strejček, Semtinská lípa, Máří Mag-
dalena, místo „dnes“ psát „včera“, netisknout anonymy,
za rozhovory neděkovat). Hejtmanovi i jeho věrným
z nové – tedy již šesté – redakce přeji, ať je to baví, jako
to bavilo nás. Ať jsou spolu rádi na zahradě i na ko-
berci, ať mají radost, až se spolu budou za svítání vracet
podloubím, po dlažbě a mezi roubenkami vstříc bezvě-
domí ve spacáku, ať zažijí, jak z té radosti vznikají skvělé
nápadky. A vám, čtenářům, přeji, ať vás ty nápadky pobaví
anebo rozhoří, ale každopádně zaujmou. Nemusíte být
shovívaví, to byste jim špatně posloužili – ale buďte spra-
vedliví.

Neděle 5. července

Program

- 10.00 sál spořitelny
Zahájení festivalu
slavnostní zahájení 59. Šrámkovy Sobotky
vstupné dobrovolné
- 11.00 Městské divadlo
BarCamp 2015 - Učíme se učit...
- 13.00 Šolcův statek
Helena Samohelová - Plastiky
vernisáž výstavy
vstupné dobrovolné
- 14.00 Šolcův statek
Poetické odpoledne
tradiční procházka po soboteckých prostranstvích
s recitací a divadlem
vstupné dobrovolné
- 15.30 zahrada Šrámkova domu
Klobouk dolů
koncert plzeňské kapely inspirované irskou hudbou
vstupné dobrovolné
- 17.00 kostel sv. Máří Magdaleny
SaxWork Quartet - Ave Maria
koncert saxofonového kvarteta
vstupné 118 Kč
- 19.30 Městské divadlo
Zeptej se táty
dramatizace románu Jana Balabána
v podání Činoheráku Ústí
vstupné 118 Kč
- 22.00 zahrada Šrámkova domu
Démanty noci
film (režie Jan Němec, 1964)
vstupné 59 Kč

Jídelníček

Oběd:

Gulášová polévka
Uzená krkovice, bramborový knedlík, zelí
Rizoto se zeleninou a kuřecím masem

Večeře:

Hovězí vývar s játrovou rýží
Smažený vepřový řízek, vařený brambor, kyselá okurka
Kuřecí směs, rýže

Kdo je šestá redakce?

Jiří Feryna, šéfredaktor ### Student pražské bohemistiky se slabostí pro Jaromíra Typlta, Ondřeje Hanuse a sny o Jaromíru Typltovi a Ondřeji Hanusovi. Apologeta experimentu. Mezi jeho atypické záliby patří systematická likvidace tvůrčího psaní, tvůrčí psaní, kočičky, buldočci a mopsové.

Tereza Šmejkalová, editorka ### Představitelka pražské školy inženýrské geologie se slabostí pro sesuvy, rozpadající se domy, letecká neštěstí a kotátka. Má ráda svou práci a ráda o ní mluví. Mezi její atypické záliby patří čtení za chůze, běh naboso, pojídání růžových květů a sběr hliníku.

Nadan Pojer, sazeč ### Student pardubické chemie se slabostí pro nenávisť k vlastnímu oboru. Chemik s duší umělce. Nenaplněná naděje rodičů. Rád sází. A ví, že to umí. A holkám se to líbí. Mezi jeho atypické záliby patří citování skupiny Midi lidi, drobná kleptomanie dopravních značek a pití piva Gambrinus v Maštali.

Jan Henyš, fotograf ### Student pražské bohemistiky se slabostí pro staré fotoaparáty, svrchně kvašená piva a vietnamské jídlo. Mezi jeho atypické záliby patří fanatická autocenzura, aposiopese a...

Tomáš Chaloupecký, redaktor ### Student pražské bohemistiky se slabostí pro Slavii, kopanou obecně a dobré pivo, nikoli svijanské. Mezi jeho atypické záliby patří pivní fašismus, gramatický nacismus a alkomunismus.

Petra Kultová, redaktorka ### Studentka pražské translatologie toho času mezi Prahou a Berlínem, na stopě východoněmecké literární cenzury a nejlepšímu kebabu východně od Rýna. Pokud tlumočí, tak jediné degustace vín nebo ekologii. Jejím snem je svézt se Orient Expressem a překládat u toho Claudia Magrise, nebo alespoň založit zahrádkářskou kolonii na Václavském náměstí. Najdete ji všude tam, kde voní káva a schyluje se ke zpěvu a tanci na stole.

Eva Marková, redaktorka ### Studentka pražské komparistiky se slabostí pro vše německé, kofeinuplné a příběhové. Mezi její atypické záliby patří četba normalizačních deníků, zájem o Orient a pro Prahu typický slunečkový aktivismus. Nízkou afinitu vykazuje vůči zkrachovalým intelektuálům, osvaleným gymnazistům a vanilkové zmrzlině.

Silvie Mitlenerová, redaktorka ### Studentka pražské anglistiky se slabostí pro Zrní, Brno, Radima a dresscode. Mezi její atypické záliby patří roztáčení kol šedé ekonomiky a zaměňování konsekvence za náhodnou korelaci. Narozneniny slaví ve stejný den jako kapelník Sdružení rodičů a přátel RoPy.

Tomáš Tkáč, redaktor ### Brněnský hudební vědec se slabostí pro cokoli hudebního, jen ne hudební vědu. A pro Brno. Pravidelný organizátor koncertů divné hudby. V Brně. Mezi jeho atypické záliby patří dělání hluku, plác pod ledovcem, nevěděni co se životem a americký black metal.

Ondřej B. Vinš, redaktor ### Student pražské anglistiky a bohemistiky se slabostí pro brněnskou alternativní scénu, svijanské pivo a absurdní drama. Mezi jeho atypické záliby patří chlupatí psi, apologetika Jiřího Žáčka, chalupářství a nošení plnovousu. V současné době ho ovšem nenosí, neboť se na něm usazovaly kousky jídla.

Dobrovolnosti se meze nekladou

hejt ### Ondřej Šmejkal

Je dobré vycvičit si pozornost na čtení kurzívy. Píší se s ní obvykle ty podstatné věci. Věci, které vám mohou zachránit zdraví nebo život. Jako seznam alergenů v restauracích. Vedlejší účinky vašich léků. Pasáž, za kterou na Wikipedii začínají spoilery.

Pohlédnete-li okem trénovaným na kurzívu do letošního festivalového programu, ihned si všimnete významné strukturální změny oproti předchozím ročníkům. Tam, kde se ještě loni psalo *Vstup volný*, vám letos skloněný řez hlásí *Vstupné dobrovolné*.

Tato dvě slova mne prosycují hlubokou vnitřní nejistotou. Jak odhadnout patřičný obolus? Neurazím příliš drobnou mincí? Neuvedu naopak do rozpaků nevhodně vysokou částkou? A když už náhodou vhodnou výši dobrovolného příspěvku trefím, co když nebudu zrovna v peněžence mít z čeho ji nakombinovat?

Nejistota dále vzroste, když si uvědomím, že jsem spoluorganizátorem jednoho bodu programu, který v minulých letech spadl do kategorie zdarma. Zajedu tedy očima níže a zjišťuji, že i za něj se letos dobrovolně platí. Nové otázky se hrnou do hlavy. Bude-li některý z návštěvníků našeho programu zklamán, mám mu jeho příspěvek vrátit? Budou nás organizátoři hodnotit podle toho, kolik naše nokturno vyneslo? Na co se vymluvím, bude-li to málo? Nemám nakonec sám nenápadně přihodit do kasičky nějakou vyšší bankovku? Třeba nás pak nechají pokračovat i v roce 2016...

Chápu, že rozpočet velké kulturní akce, jakou Šrámkova Sobotka je, přináší organizátorům řadu bezesných nocí a nutí je stále hledat nové cesty, jak je vyrovnat. Proto jsem zvědavý, zda se v příštích letech objeví i další, jinde prověřené obchodní modely. Samozřejmě, každý přednášející či spisovatel nemusí být přirozený obchodní talent, ale jeden dva hrnce by snad během svého vystoupení prodat mohli.

Humprecht ulepený

recenze ### Tomáš Tkáč

Víte o tom, že pêle-mêle znamená něco jako koktejl? Ne? Tak to jste včera jistě nebyli na koncertu vokálního kvintetu stejného jména, kde byl tento fakt publiku připomínán za každou druhou skladbou. Sbor pod vedením Jana Ambrože si na eklektickém přístupu k materiálu zakládá svou

pověst a včerejším hodinovým blokem se o jeho účinnosti snažil přesvědčit i návštěvníky prvního bodu programu letošní Šrámkovy Sobotky.

Poté, co sbor provedl první žánrový kotoul, se sbormistr vyhradil vůči jakémukoliv případné kritice, když značně nabobtnalý repertoár souboru obhájil tím, že tohle není vystoupení pro žádné hudební znalce. Všichni si tedy mohli oddychnout, že dnes večer to nebude žádná snobská záležitost. Půjde o obyčejný koncert pro obyčejné lidi, kteří se chtějí na vystoupení především bavit, a ne nedejbože přemýšlet nad nějakým náročným repertoárem. Proto cítím morální potřebu dát konkrétní tvář tomuto věčně nespokojenému hudebnímu kritikovi, pro kterého jejich vystoupení nebylo. Zároveň vyzývám laskavého čtenáře, ať si do mých slov promítne nás všechny, kritiky jedny věčně zatracené, kteří píšou jen ze závnosti, jelikož sami zpívat/hrát/recitovat (nehodící se škrtněte) neumějí.

Přílišná žánrová roztržičnost prostě nikdy nemůže být signálem kvalitní produkce. Existuje opravdu velmi dobrý důvod, proč operní zpěvák zpravidla zároveň nepůsobí v rockové kapele. A pokud už netrpí samotný projev, definitivně trpí dramaturgie. Skoky mezi americkými gospely a českým folklorem snad dokonce dávají i jistý vnitřní smysl, nicméně „vylepšování“ skladeb hlasovou imitací bicích nástrojů či snaha zapojit do hry i hereckou složku nejsou dle mého cestou za lepším uměleckým poznáním. Nikdo neočekává od neprofesionálního souboru perfektní intonační přednes, nemohu se nicméně zbavit pocitu, že právě tyto nadbytečné estrádní prvky se snažily (snad nevědomě) zamaskovat pocit celkové nijakosti souboru.

Po hurónském aplausu, který si vysloužil Mládkův infantilní majstrštyk *Rychlík jede do Prahy* (jsem jediný, komu se propojení černošských spirituálů s trapností estetiky Country estrády nezdá příliš šťastné?), však bylo jasné, že PĚLE – MĚLE kvintet má publikum již bezpečně na své straně. O to sboru koneckonců šlo: předvést svůj divácky nevstřícnější repertoár (dle webových stránek mají v zásobě i náročnější kusy) a pobavit nenáročné publikum prostoduchými vtipy. Přejí sboristům jejich potlesk. Jako věčně nespokojený hudební kritik jsem však včera z vyhrátého Humprechtu odcházel notně ulepen nejen na povrchu, ale i uvnitř.

Držet basu se Zrním

recenze ### Silvie Mitlenarová

Pan Dur. Pan Dur. Jo to je ta kapela, kde hraje Vítek Prokopius, starý mistr tohoto čísla. Kapela přijela do Sobotky známá dvěma věcmi: že bubeník se vždycky svlékne a že zpěvák krásně tančí. Toto očekávání se naplnilo asi na pětasedmdesát procent.

Kapela Pan Dur už od začátku nepůsobila nejprofesionálnějším dojmem – v podvečer se po zahrádě Šrámkova domu rozšířilo, že basák zapomněl ve zkušebně basu. Tehdy jsme počínali kroutit hlavou nad jejich amatérismem. Pro basu si majitel nicméně operativně dojel a koncert začal se zpožděním jen pražskou měleckých dvaceti minut. Kytarista hrál slušně, basák hrál slušně, bubeník solidně bubnoval, zpěvák zpíval. Dohromady ale muzika Pan Duru vyvolávala v publiku spíš smíšené než nadšené pocity. „On je bousej, to je jak Zrní,“ povídá někdo v publiku na adresu zpěváka Lukáše. Jenže kdyby to bylo jako Zrní, bude tahle recenze překypovat nadšením. Lukáš prostě jen zasvítí do publika bílými lýtka a se svou křehkou figurou a romantickým výzorem se jal představovat pankáče, hopsat a křičet. A nefungovalo to.

Vlastně se složitě pídím po tom, co se na koncertě Pan Duru až tolik nepovedlo. Snad celková souhra, kterou narušilo vedro a zapomenutá basa. Pozvedala jsem obočí nad texty typu „co jsem, co jsem, co jsem, co jsem“, a následně nadšeně křepčila na kapelu UJD, která synchronně mňoukala do mikrofonů; muselo tomu tedy chybět něco, co staří pankáči už zkušeně ovládají. V Pan Duru se relativně často mění sestava, bubeník nastoupil před dvěma lety, zpěvák letos a jdou zvěsti, že ho láká sólová dráha. I to může být na vině. Každopádně včerejší Pan Dur se nějak nevyvedl. Bubeník se svlékl, zpěvák tančil, to všechno ve vystoupení figurovalo. Mnohem krásněji ovšem Lukáš tančil o něco později pod pódiem, kde hráli UJD. Co s tím? Nebrat si to moc k srdci. Ani jako muzikant, ani jako posluchač. Samozřejmě to zamrzí, zrovna tenhle koncert, před všemi známými, v Sobotce, co ji máme tak rádi. Nicméně na popruhu od té basy bych se kvůli tomu neškrtil. Však kdo si v pátek vzpomene, co bylo první večer.

Cajdák

našlo se a hodilo se ### Vratislav Kadlec

(Jde o přibližný zápis přednášky věnované interpretaci textu kapely Už jsme doma, jež byla ústně přednesena v kavárně Fra někdy v lednu nebo v únoru... nebo na podzim, teď už si nejsem jistý.)

(Ale opravdu jen přibližný – musel jsem škrtnout ten úvod o Petru Borkovcovi, protože by to tu nedávalo smysl. V zásadě šlo o to, že to měla být nějaká popová písnička, ale já žádné popové písničky neznám, tak jsem vybral tu s nejpopovějším názvem. – pozn. aut.) Písnička, co tu zazní (no, slovo zazní není tak úplně přesné... – pozn. aut.), se jmenuje Cajdák. (Neseškrtnal jsem to moc? Dává to smysl, vidíte? – pozn. aut.)

Tím jsem snad částečně splnil podmínku popovosti, ale vytvořil se další problém, protože ta písnička nemá žádný klip. Sice těžiště tohoto večera ani mého příspěvku není v klipech, ale zas jsem vás úplně nechtěl ochudit o pohyb na plátně, takže jsem přemýšlel, co by se dalo pustit, a vybral jsem takový instantní klip – epický kočičí souboj, který se dá pustit prakticky k jakémukoliv písni. Ukázalo se ovšem, že klip není hlavním problémem téhle písničky – ale to až po skladbě.

(Zde následovalo předvedení písně. K písni Cajdák – <https://www.youtube.com/watch?v=QETlie328SY> – je třeba pustit jako doprovodné video Epic Cat Fight: <https://www.youtube.com/watch?v=cbBIXTbA44>. Bohužel Splav! zatím ještě není tak multi-mediální, abyste si klipy přehráli kliknutím na stránku. Ale pracuje se na tom. – pozn. aut.)

Vida, ani jsem netušil, že vyjde i ten konec. Ale už jste si možná, někteří z vás, všimli v průběhu písně, že ta píseň nejenže nemá klip, ale nemá ani opravdový text. Samozřejmě tam nějaký text je a já jsem si ho, protože jsem

ho nikde nedohledal – většinou vygooglujete cokoli, ale tenhle text jsem nikde nevygoogloval – nakonec zapsal podle nahrávky. Ten text zní:

Ná náná ná nanana
ná náná náná
Ná náná ná nanana
ná náná náná
ná ná
nana nananá
ná ná
nana nananá

To je první sloka. Druhá sloka zní:

Ná nana ná
na nana nana ná
ná nana nana nana ná
naná

... což se opakuje čtyřikrát, načež následuje takový úsek, který se opakuje asi patnáctkrát, ale není úplně jisté kolikrát, protože se to v jednom místě ztíší, jak jste si všimli, do toho pronikl zvuk toho kočičího souboje, a ten úsek zní:

nánanána nánanána nánanána ná

... asi patnáctkrát.

No, co s tím? Možná jsem nebyl sám, koho napadlo, že texty Už jsme doma jsou... No, já je mám rád, ale ty texty jsou občas poněkud kryptické. Tady, myslím, se to projevilo v extrémní formě, ale žádná šifra není úplně nedešifrovatelná. Stačí prostě mít dost času, a pokud se člověk snaží... Když jsem tady přečetl ten text, mnohé z vás už možná trklo, co je to za kód. Zvlášť jestli jste pionýři, skauti nebo kapitáni lodí s výtakem nad 300 tun, teda do roku 1996... Je to morseovka! Takže jsem se snažil dohledat, co to znamená, tedy ne že bych ovládal morseovku, ale naštěstí to se vygooglovat dá, takže jsem si vygoogloval morseovku a pokusil jsem se to přeložit.

Takže první sloka: Ná náná ná nanana – to je *TMTS* – zatím to moc smysl nedává, ale pokračuje to dál – ná náná náná – *TMM* – ná náná ná nanana – *TMTS* – to se totiž opakuje – ná náná náná – *TMM*...

Z toho jsem tedy příliš moudrý nebyl, chvíli jsem měl podezření, jestli to není podobný zápis jako v hebrejštině, kde se vynechávají samohlásky. Ale potom když jsem pokračoval dál, je tam třeba verš... – tedy, já nevím, jestli můžu říct verš, nevím, jak se v hudební terminologii říká verši, když to vlastně není verš, jeden takový, co jsem si napsal do jednoho řádku... (*z publika Pavel Klusák: Já myslím,*

že řádek.) Řádek! Takže jeden řádek je *nana nananá* – a to je *IU*. Takže podle toho jsem poznal, že tudy cesta nevede, hebrejštiny v tom evidentně kódovaná není, a přemýšlel jsem, kudy dál.

Říkal jsem si, že pokud ten text byl kódován s nějakým tvůrčím cítem, mělo by být možné ho na tu melodii zazpívat. Tudíž to nemůžou být jednotlivá písmena, která jsou tady kódována – no, šlo by to zazpívat, ale dost krkolomně... Jsou to slova! To jsou jednotlivá slova. V tom *TMTS* každé písmeno musí kódovat určité slovo. A kde jinde hledat než v tabulce, to takové kolují, ti z vás, kteří byli pionýři, skauti nebo kapitáni lodí s výtakem nad 300 tun, to vědí, že jsou takové mnemotechnické tabulky, kde to je sepsáno, aby si to člověk líp pamatoval. Akát bílý a tak dále, podle délek těch slabik si to zapamatujete... Takže tuhle morseovkovou tabulku písmen a těch mnemotechnických pomůcek jsem si vzal k ruce a pokusil jsem se to na to napasovat.

Třeba první dva řádky by byly možná: *Tůň mísí tón sekery / trůn mlází mává.*

To mi přišlo docela dobré, dokonce mi to svým způsobem sedělo i k poetice skupiny *Už jsme doma*, protože tam často ty neživé předměty – jako třeba řeka nebo země, která se bojí, nebo uši, který někoho učí poslouchat – ožívají, takže najednou tady je ta tůň, která mísí ty tóny tý sekery, a ten trůn, co tam něco dělá v mlází... přišlo mi zkrátka, že ten rukopis poznávám.

Potom se to tedy opakuje: *TMTS / TMM – tůň mísí tón sekery / trůn mlází mává, potom ná ná – TT – trám té...* nevím které... Načež následovalo *nana nananá* – což by mohl být třeba *ibis učení*. Pak je instrumentální mezihra a následuje druhá, řekněme, sloka: *TIT – tón ibis tůň / EITT – erb ibis ibis tēr...*

Tady byl problém, že od toho I je v tabulce jenom ibis a Ivan, ten Ivan se mi tam moc nehodil, takže jsem tam dal ibise a nejdřív jsem si říkal: Furt ten ibis, ve všech těch verších mi tam leze ten ibis, co on tam dělá? Ale potom jsem si, přátelé – když už jsme u těch šifer a u těch kryptismů – potom jsem si uvědomil, že ibis je kromě jiného symbolem nebo vtělením egyptského boha Thovta, což je vlastně řecký Hermes a Hermes Trismegistos, a to je prapotec všech tajemství, autor nebo možná objevitel Smaragdové desky. Takže kdo jiný by měl hrát hlavní roli v takovémhle textu než právě ibis.

Akorát je trošku problém, jak to pak poskládat do vět, protože další řádky jsou: *tón ibis ibis ibis trůn / akát...*

To už jsem trošku znejistěl, jestli jdu správnou cestou... Načež následuje ta poslední, řekněme, sloka, *nánanána nánanána nánanána ná*, což jsem nejprve dešifroval jako *cílovníci cílovníci tēr*, ale potom jsem malinko zaváhal, jestli jsem tam náhodou nedal špatně ty pauzy mezi těmi písmeny, jak nemám v morseovce cvik – nevím, jestli někdo z vás má – to je totiž největší umění, dát tam správně ty pauzy, protože jak tam dáte špatně pauzy, tak vám pak vyjde úplně něco jiného... Takže jsem si potom řekl, že těch pauz je tam možná dvakrát víc, než jsem původně myslel, a v tom případě by to bylo už o něco zajímavější – bylo by to: *Národ nástup Náchod náves národ nástup tēr.*

Nevím, jestli je tady někdo z Náchoda, ale měl jsem dojem, že tady už se nějaký příběh rýsuje. Nicméně jsem poznal, že tohle evidentně nestačí, aby ten text byl dešifrován. Takže co s tím dál? Já jsem nad tím uvažoval a říkal jsem si: Pravděpodobně si s tím nevystačím, s tou mnemotechnickou tabulkou, musím někam dál, ale zase bych se neměl vzdalovat příliš. Takže jsem se snažil ten text rekonstruovat tím způsobem, že kde to je možné, tam jsem nechal ty termíny, ta slova z mnemotechnické tabulky, a kde ta slova nedávala smysl, tam jsem dal něco jiného, nicméně něco, co mi ten původní text a ta skladba

jaksi vnukly. Takže to vlastně není text, je to vnuknutí – a vyšlo mi z toho tohle...

První řádek, ten je dobrý, ten může zůstat: *Tůň mísí tón sekery* – to já skoro vidím a slyším, jak to tam probíhá. Ovšem ten druhý potřeboval trochu upravit, takže: *Trůn mlází mýtí*. Ne „mává“. *Trůn mlází mýtí*. Tam už se rysuje nějaký takový jakoby souboj. Proto jsem vybral i ten klip. Tedy on jde pusit k čemukoli, to nemusela být zrovna tahle skladba, ale jak jsem se na to koukal, docela mi to napovědělo, když to vlastně na konci doběhlo stejně – to jsem nečekal, že to doběhne stejně – a já bych to vnímal jako nějaké takové kývnutí shůry, že jdu správnou cestou, takže... *Tůň mísí tón sekery / trůn mlází mýtí* – opakuje se: *Tůň mísí tón sekery / trůn mlází mýtí* – už se tam něco odehrává, nějaké drama.

Další řádek: *Tál trám ikon učných*. U tohoto obrazu – *trám ikon* – u toho mám podezření, že to je něco, čemu se v serverské poezii říká kenning. To je takový ustálený obrat, který znamená něco úplně jiného, tedy ne úplně jiného, ale zkrátka něco, co vám to napoví, třeba „ořové bitvy“ můžou být „kopí“ nebo něco takového. A mám pocit, že *trám ikon* by mohlo být něco jako víra. To jsou všechno pojmy, které se v písničkách kapely Už jsme doma objevují.

Takže tady evidentně jde o nějaké drama síly, víry, tůně, někdo se tam rve o nějaké ideje, o nějaké ikony: *Tůň mísí tón sekery / trůn mlází mýtí / tál trám / ikon učných*... Potom instrumentální mezihra, další sloka: *Tál ikon trám*, ten už známe... Pozor, teď v následujících místech je hodně těch *i*, to je problém, dvojslabičné krátké slovo od *i* v češtině – jestli jste někdo potřeboval takových slov hodně v jednom okamžiku, tak víte, že jich není nadbytek. Vylubala se z toho věta: *Erb iktu ibis táh*... Děkuju támhle Ondřejovi, díky němuž jsem si nedávno v Táboře osvěžil, co znamená iktus, což tady možná mnozí z vás vědí, je to totiž metrický přízvuk v básni – ale zároveň, což nevím, jestli Ondřej věděl, to je i úder v medicínské terminologii, třeba nějaký těžký záchvat, jako mrtvice nebo náhlé ochrnutí. A to se nevylučuje, to může být obojí zároveň, to tak bývá... v poezii...

Ale co to vlastně znamená? Že *erb iktu ibis táh*...? Tak evidentně ibis táh ten erb iktu, prostě nějaký předvoj nějakého úderu, který je zároveň poezií, někam, nevím kam, to se možná teprve dozvíme...

Další řádka je problematičtější, protože tam je těch *i* hned několik: *Tál ihned idol Iris* – a teď nevím, jestli *těž*, nebo *trůn*... Tady to je zajímavý, protože iris, to je samozřejmě jednak ta kytky, ale zároveň je to i starořecká bohyně, která měla trochu podobnou roli jako Hermes, jako ten Thovt, jako ten ibis, ona taky nosila zprávy od bohů, byla zvěstovatelkou určitého tajemství, takovou nápořkyní. Takže oni tady evidentně mezi sebou něco mají, ten Hermes s tou Iris, nevím přesně co, jenom že ten ibis táhne ten erb iktu a té Iris tam taje ten idol...

A potom ovšem mě tam furt mátl ten akát. Tím ta druhá sloka končila, tím akátem, takže jsem si říkal: To nedává smysl, akát není ověnčen tolika pověstmi, tolika významy... Hledal jsem tedy další slova, která by se na to dala napasovat, a zjistil jsem, že to je třeba *achát*, to bylo už lepší, *albín*, potom jsem narazil na *Alláha*, to jsem se trochu lekl, říkal jsem si, že toho tam tahat nebudu, *altán*, *anál*... *anyž*, *april* – to jsem si trochu říkal, jestli to celé není jenom takový vtíp, ale ba ne – *arkýř*, *astrál* – to vypadalo hodně nadějně, že by v tom mohlo něco být – a pak, to sice není v prvním pádě, ale krásně se to na to dalo napasovat v pádě druhém množného čísla: *arkán*, čili v prvním pádě *arkánium* – tajemství, takže tam klidně může být *trůn arkán*. Celé je to tedy: *Tál ihned idol iris trůn arkán*.

Takže evidentně se tu cosi bortí... Je to zkrátka popis dramatu, v kterém se bortí nějaké zažité pořádky, nějaké bý-

valé ikony víry, idoly, arkána, prostě všechno to taje, a do toho ten trůn tady v tom mlází, ten to prostě mýtí, ten to tam řeže, a v té tůni se mísí ty tóny sekery, no to už netřeba rozvádět.

Ale to samo o sobě je dost abstraktní, řeknete si: Tak jako vo tomhle psát písničku, no, furt se někde hroutí nějaký ideje, někde něco se mele... Ale potom nastupuje ta poslední část, ten patnáctkrát opakovaný řádek. Patnáctkrát – to je něco důležitého. Změnil jsem to jen lehce: *Národ nástup Náchod náves námel nářez tēr*.

No, já nevím, jestli to je třeba nějak dál komentovat, zkrátka, jestli je tady někdo z Náchoda, tak být vámi, dával bych si velký pozor!

Děkuji za pozornost.

Takže skutečný text *Cajdaku*:

[: Tůň mísí tón sekery
trůn mlází mýtí :]

[: Tál trám
ikon učných :]

[: Tál ikon trám
erb iktu ibis táh
Tál ihned idol iris trůn
arkán :] (4×)

[: Národ nástup Náchod náves námel nářez
tēr :] (cca 15×)

Větvičky či výhonky

rozhovor s Miroslavem Wanekem ## Jiří Feryna

V tvorbě vaší předchozí kapely FPB (Mikulášek, Wolker, Ludvík Kundera) i Už jsme doma (Mňága a Žďorp, Psí vojáci) mají jisté místo zhudebněné básně či coververze písní jiných skupin. Co pro vás znamená zhudebnovat text? V rozhovorech uvádíte, že nejprve komponujete hudbu a teprve potom přidáváte text.

To je pravda. Myslím, že jsem nikdy v životě nenapsal napřed text a pak ho zhudebňoval, protože se cítím v muzice svázaný. Omlouvám se, že na otázku odpovím spíš od konce. Když skládám hudbu, tak slyším nejdřív melodii, harmonie, strukturu skladeb atd. Čekám do poslední chvíle, kdy bude finalizována struktura zpěvu, zpěvových linek. Ta struktura nebývá klasická (sloka – refrén – sloka – refrén), ale bývají tam pomyslné čtyři řádky, tam jedno, tam dvě slova, tam najednou šestiřádková litanie, nějaký refrén, kde se jedna věta opakuje třeba pětkrát. Ta struktura není jasná až do chvíle, kdy je písnička napsaná sakumprásk celá. Pak teprve můžu začít psát text, protože teprve vidím, že ten text musí být na tolik a tolik řádek. Někdy tomu ze srandy říkám vyplňování křížovky...

To je velice technicky omezující, ale jednak jsem na to zvyklý, jednak je to pro mě jediný možný postup. Ovšem někdy se stane, že je to obráceně, že mě napadne nejdřív text. To se stávalo poměrně často právě v době FPB, kdy jsem do sebe nasával poezii a kdy jsem poezii začínal psát. Je potřeba si uvědomit, že FPB jsem zakládal v osmnácti letech a i ty moje literární pokusy byly v začátcích. Chtěl jsem poezii sdílet s vrstevníky, případně je poučit. Přístup k některým knížkám zkrátka nebyl.

Proč se vlastně zhudebňují texty?

Aby si je člověk mohl zpívat, fixovat, případně recitovat. Ve spojení s muzikou to občas získává i další příjemný rozměr. Pokud člověk má nejdřív text, tak ten text „vede“ melodii, vede hudební nápady, člověk je omezený jeho melodikou.

Případ Ludvíka Kundery je výjimečný, totiž v tvorbě Už jsme doma jediný. Bylo to na výzvu vydavatelství Indies, které je z Brna. Tehdy se dělala deska *Brno – město básníků*. Oslovili „svoje“ kapely, jestli by nechtěly udělat nějakou písničku. Pavlica tam má Skácela atd. Já sáhl po Kunderovi, protože ho mám hrozně rád, druhý důvod byl, že se mi zdálo, že Ludvík Kundera stojí ve stínu Skácela, Mikuláška či Halase – a někdy neprávem. Přitom podle mě dosahuje úrovně úplně stejné. Posledním důvodem je, že jsme se osobně velmi dobře znali a osobně jsme se stýkali, nakonec jsem mu byl i na pohřbu a nedávno se viděl s jeho manželkou. Ale to je výjimka. Většinou cizí texty nezhudebňujeme.

A u coververzí tomu bylo jak?

V době FPB to pro mě byl de facto učební materiál, učili jsme se tak hrát. Někdo by to mohl chápat i jako určitou distribuci hudby – ty kapely u nás nebyly známé, občas byly známé pouze regionálně. Často je nebylo možné vůbec sehnat.

V historii Už jsme doma tomu bylo obdobně. Nikdy jsme coververzi nepřevzali do základního repertoáru, nikdy je nehrajeme. Za dobu Už jsme doma jich vzniklo šest či sedm. Ve všech případech se jednalo o spřízněné kapely – naposledy o Filipa Topola s Psími vojáky. Ale Psí vojáky jsme mimochodem dělali už před patnácti dvaceti lety – konkrétně šlo o píseň *Bílá a studená*. My jsme ji nazvali *Vlažná a šedivá*. Už tehdy jsme také dělali coververzi Zubů nehtů, tehdy možná ještě Dybbuku, jednalo se o nějaké jejich výročí. Byl to vlastně dárek k jejich koncertu. Petr Fiala nás požádal o coververzi, Chadimovi jsme ji dělali taky. Ani *Žiju* od Psích vojáků už nebudeme nikdy hrát.

Ale právě u *Žiju* se aranž totálně změnila – z Topolovy skoro až mantry se najednou stala regulérní písnička od Už jsme doma, pouze s nepůvodním textem.

Mě ty coververze baví... právě tyhle. Když jsem někdy v patnácti začínal, hrál jsem s místními zábavovými kapelami, které vlastně fungují jako živý DJ – snaží se skladbu reprodukovat. To mě nebaví, to jsem dělal v patnácti, abych se něco naučil. Jakmile jsem ale začal dělat vlastní tvorbu, tak už mě tenhle typ coververzí vůbec nelákal. S Filipem jsme jistě měli velkou spřízněnost v textech, v poetice, v upřímnosti či v zásadě, že jde o opravdovost. Já to nechci nijak posuzovat, ale my jsme si vážně velice dobře rozuměli, přestože věci, co jsme dělali, byly hudebně velmi odlišné.

Ale přesto – jak jste zmiňoval tu mantru: mě zaujala základní melodie, ale v duchu mojí vlastní tvorby se mi s ní začaly pojit jiné harmonie, tempo, aranž, struktura. Z Filipova „inputovaného“ motivu vyrážejí větvičky či výhonky... Takhle postupovali třeba The Residents. Najednou se ty větvičky stanou motivem základním, ta původní melodie zanikne a člověk se dostane do úplně jiné melodie, která

ale má základ v té původní. Přesně takto jsem postupoval i u *Žiju* a pak už jsem píseň nechal na sebe působit. Zůstal základní pocit, a to je něco, o čem si myslím, že je smysluplná coververze. Jenom písničku vzít a oposlouchat si akordy, to mě nebaví.

Co neminout na soboteckém náměstí

místopis ### Ondřej B. Vinš

Každý návštěvník Sobotky jistě zrakem spočinul na poněkud zašlém vývěsním štítu hospody U Jára Pospíšila. Uviděl otlučenou zeď a logo svijanského pivovaru. Pokud sebral odvalu a vešel dovnitř, do nosu ho jistě praštila ona zvláštní směs rozlitého piva, cigaretového kouře a vyčpělých snů místních štamgastů. Pro podniky tohoto typu se dříve užívalo označení pátá cenová skupina, dnes se jim říká prostě pajzl, putyka nebo palírna. Předeseílám, že mám takovéto podniky rád. A co víc, můj první redakторský článek by chtěl ukázat bizarní poetiku tohoto soboteckého místa.

Poprvé jsem k Járovi zavítal loni. Seděl jsem na zahrádce s Jiřím Ferynou a neuvědomoval si, jak výjimečné místo jsem právě objevil. Teprve při druhé, včerejší návštěvě jsem seznal, že tamní genius loci je jedinečný. Zprvke místo – Kantem postulovaná kategorie času a prostoru jako by přestala existovat – u Jára panuje bezčasí, tedy stav identický s tím, který zde panoval před lety. Stejně stoly, stejné obložení stěn. Režimy se mění, vlády padají, Jára ale se stejným klidem stojí u pípy s cigaretou v koutku a nalévá zelenou svým štamgastům. Ti tvoří druhou konstantu tohoto místa – životem protřelí místní obyvatelé, kteří existenciální (a existenční) problémům čelí s kytařou v ruce a lahvi něčeho ostřejšího. Jsou celkově milí a kamarádští, neboť skupinku studentů z pražské lumpenkavárny přijmou mezi sebe do družného hovoru a při odchodu je vybízejí, ať přijdou zas. Dochází dokonce k paradoxní situaci – Jiří hraje na kytaru Psí vojáky a místní kontrují Tomášem Klusem. Jakási obrácená generační propast. U Jára nikdo nic nepředstírá, sociální postavení není důležité, pokud přistoupíte na pravidla hry. A máte-li základy sociolingvistiky, můžete si zde během hovoru i ověřit několik teorií.

Knihkupectví u řezníka

místopis ### Tomáš Chaloupecký

Obvyklá, z vtípů vyčtená představa o Pražácích tvrdí, že se z nich tři kilometry za Počernicemi stávají samozvaní znalci všehomíra, kteří přicházejí na rurální venkov poučovat domorodce o podmínce a směnném kurzu korálek / nožík s malovanou stěnkou. Jedná se sice o cvachovskou vyčteninku a klišé bezmála krajčovské, jenže odkud jinud než z vyčteninek získává pražský pseudointelektuál své představy o světě, a klišé, inu, klišé nejsou než stokrát opakované pravdy. Proto i já stanu se nástrojem těchto představ a ujmu se poučování.

Maloměstská náměstí bývají hezká, hezčí by byla bez aut. Informace o místních rodácích bývají poučné, poučnější by byly bez přechvalování. (Vážné patří Šolcova milostná poezie mezi „vrcholy české literatury“? A pokud ano, kolik těch vrcholů máme?) Knihkupectví s krabicemi antikvárních knih jsou všestranně přínosná, přínosnější by byla s rozumně nastavenou cenovou politikou.

Místní knihkupectví je na náměstí vedle řeznictví a jmenuje se Kniha. Při prvním pohledu na výkladní skříň si člověk říká, není-li to název poněkud přehnaný, neboť přes smršť duhových míčů a obrazů Aleše Cibulky ve večerníkovském převleku má problém být jedinou knihu za-

hlédnout. Druhý pohled je poněkud lepší, považujeme-li *Lexikon čarodějnických dovedností* či povídky o *Báře a Flíčkově* (nebo flíčku?) za knihy.

Jistě se však shodneme na tom, že se nejedná o tituly odpovídající přehraněnému vkusu průměrného návštěvníka Šrámkovy Sobotky. A na takovém návštěvníkovi může vydělat nejen pohostinství. Paní provozovatelka a pan odpovědný vedoucí se tedy zamysleli a řekli si, nač objednávat novinky, doma nám toho beztak v policích leží lokte. Knihy s pozlacenou ořízkou nechali na místě, vždyť cena zlata neklesá, tři metry Jirásky dát ven také nemohou, to je rodinné stříbro, a Viewegh, Viewegh, to je prostě Viewegh.

Co nebyl Viewegh, Jirásek ani Chrysostomos, naložili na rudl, vyložili na dlažbu a ocenili. Jak ale postupovat? I papír má svou cenu, podle váhy tedy. Jako u řezníka! Jinak by se asi nemohlo stát, že ve dvacetikorunové krabici se o sebe opírají Fuchs a literární příloha časopisu *Pohraniční stráž*, ve čtyřicetikorunové leží ošoupaný Tolstoj, setsakramentsky červená knihovna a třiatřicet variací na Maigreta a v poslední jsou jen sedmisetstránkové plívy, kterými by si pražský antikvář nanejvýš podložil kývavý regál, určitě by je ale neprodával za šedesát korun.

Poradil bych vám, abyste tam běželi, uvnitř mají i poezii (*Kytici a Básně o lásce* nejvyšší kvality), jenže 1) nemíním nikomu dělat reklamu a 2) knihkupec v sobotu v poledne krabice sbalil, obchod zavřel a otevřít hodlá až ve středu v osm. Což mé tezi o vychytralém byznysplánu poněkud odporuje a já jsem zas jen za toho poučujícího Pražáka.

Ličení

ze slohových prací ### Eva Marková

Na soboteckém náměstí jako by se zastavil čas. Na soboteckém náměstí je svět ještě v pořádku. Sobotecké náměstí je vším, co Čech od života žádá. Vprostřed soboteckého mikrokosmu se skví empírová kašna nabízející osvěžení ztrápeným turistům. A pokud by to nestačilo, stačí udělat pět kroků směrem severovýchodním, kde leží cukrárna mající v nabídce zmrzliny roztodivných chutí: šmoulovou, hellokittyovou, pro menší fajnšmekry nabízí třeba okurkovou. Ještě než zmrzlina roztaje, octne se návštěvník festivalu na zahradě Šrámkova domu s pověstným Vokýnkem. Na první pohled je docela obyčejný, ale už na ten druhý se tam začnou dít podivuhodné věci!

Momentka na 59 slov

momentka ### Petra Kultová

Dnes se někteří odeberou na BarCamp naučit se učit. Budiž malou předejrou vzpomínka na gymnasiální léta. Kterého dne se objevila profesorka češtiny v ruce se stříbrným střípcem, jakým se zdobily zmrzlinové poháry. Na pořadu dne ovšem nebyla zmrzlina, ale Fráňa Šrámek. Profesorka chodila mezi lavicemi, točíc střípcem v dlaních, řkouc: „Stříbrný vítr, slyšíte ten vítr? Tak si to PAMATUJTE!“

Vod Vokýnka na pódium

staří mistři ### Jiří Feryna

V souladu s letošním tématem *Šrámkovy Sobotky* se i Splav! rozhodl opustit svou jeduplnou stylizaci a s láskou a slzou v oku zavzpomínat na staré mistry festivalu *Šrámkova Sobotka*. Proto bude každé číslo *Splav!u* „zasvěceno“ jednomu člověku, který byl či je se ŠS či s naším časopisem pevně a navěky spjat – dostane se mu precizně vyvedeného portrétu na obálce a vzpomínkového článku.

Protože se do Sobotky 4. července vrací Vít Prokopius, dlouholetá opora redakce a především zahradního Vokýnka, rozhodli jsme se použít ho jako otvírák (této rubriky), což on sám jistě ocení.

Úvodem je třeba říci, že vedle toho, že nám je oddaným pracovníkem Filozofické fakulty UK, aktivním bubeníkem a zeleným feministou, má především nebývale pohledného bratra. Ano, to nejdůležitější ze života Víta Prokopie na Šrámkově Sobotce je jeho bratr Jan Prokopius, v elitních kruzích též nazývaný „ten hezcí“ či dokonce „ten hezký“. Druhou nejdůležitější vlastností Víta Prokopie je Maminka, mj. i proto, že letos přivezla automobilem kromě výše zmíněného Jana Prokopie ještě krásnější Slovenku Zuzku.

V redakci sedával VP obvykle vedle svého bratra Jana Prokopie, ukrytý za počítačem se sazbou. Intenzita jeho poctivé mravenčí práce se zvyšovala či snižovala v závislosti na počtu vypitých svijanských piv. I díky tomu *Splav!* vděčí VP za svou současnou pověst a image. Naproti tomu jeho bratr, Jan Prokopius, se během své práce (fotografování) na Šrámkově Sobotce takřka nezastavil – například loňský koncert skupiny Zrní by bez něj rozhodně neproběhl zdárně (věříme, že i ti drazí bosonozi chlapci na Jana vzpomínají s milým chvěním).

Proto chci závěrem své jemně nostalgické glosy ještě jednou poděkovat – Vítke, děkujeme za Jana a Maminku!

Twitter recenze

#sobotka

Tohle je ta spořitelna, už vidím bradavky. (Tomáš Chaloupecký)

#sobotka

Sobotka je Berlín chudých. (Eva Marková)

#grafika_splav!u

Dobrý. A jaké máš jiné nápady? (Jiří Feryna)

#obalka_splav!u

Když se naučím mustr „plešatej s brejlema“, tak mám oba – Vítka i Konráda. (Ondřej Šmejkal)

#pan_dur

Až si Vítek zase oblékne tričko, bude v Sobotce nafurt krásně. (Silvie Mitlenerová)

#tomas_tkac

Loool vy nuly, letos vám budu nakladat i přes instac. (Tomáš Tkáč)

#social_bakers

Josef Šlerka to dělá barevně a dostává za to peníze. (Ondřej Šmejkal)

#pan_dur

To ještě nejsou ty Újéděčka, že ne? (Nadan Pojer)

#pan_dur

Ten první koncert by se hodil spíš na Šrámkovu Slabotku. (Jan Henyš)

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník

Vychází v Sobotce během 59. ročníku festivalu *Šrámkova Sobotka*, od 4. do 11. 7. 2015. Cena 15 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, U Studánky 5, 170 00 Praha 7, IČ 26674122.

MK ČR E 15812

splav.redakce@gmail.com

